

Gazeta Grudziądzka

W Imię Boże!

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Wydanie II

Za Wiarę i Ojczyznę!

„Gazeta Grudziądzka” wychodzi 3 razy tygodniowo w 3 wydaniach: I (Pomorze), II. (Wojew. centralne, kresy wsch., Małopolska i zagranica), III. (Wielkopolska i Śląsk, wraz z bezpłatnymi dodatkami „Gospodarz i Osadnik”, „Robotnik”, „Dobra Gospodyni”, „Śmiech”, „Przyjaciel Młodzieży”, „Gość Świąteczny” i inne dodatki. — Przedpłata wynosi kwartalnie wraz z odnoszeniem w dom 3,89 zł., miesięcznie 1,30 zł. przy wysyłce opaskowej pod poszczególnym adresem kwart. 4,00 zł., w Wolnym Mieście Gdańsku 2,50 guldenów, zagranicę wraz z kosztami przesyłki: we Francji 40 franków, w Belgji 36 franków belg., w Holandji 2,50 guldenów hol. w Niemczech 4,00 RMk., w Szwajcarii 5 fr. szw., w Czechosłowacji 38 koron czesk., w Austrii 8 szylingów, w Danji 6 koron duńskich, w Szwecji 5 koron szwedzkich, we Włoszech 20 lirów włoskich w Ameryce i Kanadzie 1 dolar, w innych krajach równowartość 1 dolara ameryk. — Ogłoszenia drobne za słowo 20 groszy, słowa tłustym drukiem podwójnie, najmniej 2 zł., tylko za gotówkę zgóry

Na sobotę, 30-go września 1933 r.

Zajrzyjcie w swoje sumienie!

„Od 25 września do 7 października chłopci w całej Polsce nie jada na targi i jarmarki i nie nie sprzedają i nie kupują”.

Takim cytatem rozpoczyna nowy atak na Stronictwo Ludowe sanacyjny „Dzień Pomorski” z datą na środę, dnia 27 września.

Jest to już powszechnie znanym objawem, że wszyscy brygadownicy, od pierwszej poczawszy a na ostatniej skończywszy, tylko siebie uważają za obywateli pełnoprawnych, reszta zaś to obywatele drugo-, trzecio- i dalszorzędni, tolerowani w państwie tylko na tyle, na ile potrzebni są brygadocom. Ten podział obywateli państwa na kastę uprzywilejowanych i kastę obywateli pańszczyźnianych, brygadowy obóz-saracyjny chce już przeprowadzić oficjalnie, zmieniając odpowiednio konstytucję.

Zapowiedział o tem. wobec Prezydenta Państwa, na tegorocznym zjeździe legionistów sam wódz BBWR, pułk. Sławek.

W myśl tego projektu tylko wybrańcy krzyżowi, tylko „sami swoi”, mieć będą prawo wyboru do władz ustawodawczych i wpływy na bieg spraw w państwie, reszta ma być tylko masą, pracującą ku pożytkowi i uciecie wybrańców.

Dążąc do takiego stanu rzeczy, sanacyjni przywódcy znieść nie mogą tego, że wyzyskiwany przez kartele, obarczony podatkami, których płacić nie jest w stanie, coraz bardziej odsuwany od wpływu na bieg spraw w państwie, doprowadzony do nędzy i głodu chłop polski zaczyna upominać się o prawa mu przysługujące, o prawo do życia. Wszelkie tego rodzaju poczynania Stronictwa Ludowego sanacyjne błaty, utrzymywane z subwencyjnych pieniędzy, przez komorników ściąganych od polskiego chłopca, nazywają bolszewizmem, wicherzeniem, anarchizowaniem itd.

Według zdania tych panów bol-

Wojska amerykańskie wylądowały na Kubie

Wobec ciągłej anarchji, jaka zapanowała na Kubie na skutek kilkoletnich dezorganizacyjnych i rujnujących rządów dyktatora Machado, rząd amerykański celem ochrony obywateli amerykańskich polecił wysadzić na ląd Kuby oddziały wojsk amerykańskich. Wojska amerykańskie wylądowały w kilku miastach, gdzie ponownie wybuchły rozruchy robotników. Rozruchy te są uśmierzane przez wojska kubańskie.

szewizmem jest domaganie się przez chłopów godziwych cen za zboże, godziwej zapłaty za ciężką pracę na roli, nie jest zaś bolszewizmem zajmowanie naraz po kilka posiadłości, przynoszących po kilka i kilkanaście tysięcy złotych miesięcznie, nie jest bolszewizmem wyzysk rekinów kartelowych, po-

bierających bardzo często po 100 i więcej tysięcy złotych miesięcznie. Zamiast więc walczyć na samobronę chłopca, zajrzyjcie w swoje cienne sumienie, sanacyjni moralizatorzy, i po rachunku sumienia zobaczcie, ile w was jest zapędów burzycielskich, niszczących i wieś i miasto.

Zasądzający wyrok w procesie o mord policyjny

We wtorek, dnia 26 września bież. roku, o godz. 11 wieczór, Sąd Okręgowy w Sanoku po siedmiodniowej rozprawie ogłosił wyrok w sprawie o zabicie przez funkcjonariusza policji działacza narodowego śp. Chudziaka.

Nocą wyroku oskarżony

mendant powiatowej policji pow. brzozowskiego, Bolesław Drewniński, skazany został na 5 lat więzienia, Stanisław Stankiewicz, funkcjonariusz policji śledczej, na 2 i pół roku więzienia, i Roman Jajko konfident policji, na 2 lata więzienia.

Krwawe zajścia w Nowym Targu

Rannych 13 policjantów, 1 osoba zabita

W Nowym Targu w sobotę i w niedzielę rozegrały się wypadki, o których urzędowa relacja PAT brzmi:

W dniu 24 bm. Stronictwo Ludowe zwołało w Nowym Targu nielegalne zgromadzenie, w którym wzięło udział około tysiąca osób z okolicznych wiosek. Zgromadzeni udali się tłumnie pod starostwo, domagając się zwolnienia z aresztu zatrzymanych na polecenie prokuratora w dniu poprzednim kilku członków stronnictwa.

Wyłonioną delegację starosta przyjął i oświadczył, że przytry-

miani mogą być zwolnieni najwcześniej w dn. 25 bm. tj. po porozumieniu się z prokuratorem. Jednocześnie starosta zażądał od delegacji rozwiązania zgromadzenia. Mimo to po wyjściu delegacji tłum w dalszym ciągu zachowywał się agresywnie, obrzucając budynek starostwa kamieniami i usiłując wyważyć bramę. Gdy publiczne wezwanie zastępcy starosty do zejścia się nie odniosło skutku, wkroczyła policja, która pałkami tłum rozpędziła.

W czasie akcji policja była atakowana kamieniami i kijami, w

W HOLDZIE S. P. ŻWIRCE I WIGURZE.

W Użhorodzie, staraniem Czeskosłowackiej Ligi Lotniczej oraz miejscowych organizacji odbył się uroczysty obchód ku czci ś. p. kpt. Żwirki i ś. p. inż. Wigury. — Na zdjęciu kulminacyjny punkt uroczystości. Prezentowanie broni przy dźwiękach marsza żałobnego Chopina.

rezultacie czego kilku policjantów zostało kontuzjowanych. Podczas patrolowania miasta jeden z patroli został zniemacka napadnięty przez grupę chłopów i w obronie własnej dał kilka strzałów, raniąc 4 osoby. Z pośród policji 3 osoby zostały ciężko ranne, 10 lżej. Jedna osoba cywilna zmarła w drodze do szpitala.

Wypadki niedzielne poprzedzone zostały agitacją postów Stronictwa Ludowego, a zwłaszcza posła Krzciuka, który nawoływał do udziału w „strajku rolnym”.

Rada Ligi Narodów rozpoczęła obrady

W piątek, dnia 22 września br., rozpoczęła się w Genewie 67 sesja Rady Ligi Narodów.

Wobec możliwości zajęcia wspólnego stanowiska odnośnie rozbrojenia przez Francję, Anglię, Włochy i Polskę, przy moralnym poparciu przez Amerykę, co zupełnie nie idzie na rękę Niemcom, prasa niemiecka wszczęła gwałtowne ataki na Ligę Narodów, oświadczaając, że Niemcy winny wystąpić z Ligi Narodów. Takież zdanie wygłosił i minister spraw wewnętrznych Rzeszy niemieckiej, dr. Frick, na kongresie młodzieży hitlerowskiej w Rudolfstari.

Wobec powyższego należy oczekiwać, że Niemcy wystąpią na posiedzeniu Rady Ligi z jakąś nową awanturą.

Katastrofalna powódź w Jugosławji

Słowację (Jugosławja) nawiedziła katastrofalna powódź, która spowodowała wielkie zniszczenia. Powodzi takiej nie notowano tam już od lat 100.

Pola w pobliżu Lublany zamieniły się w jedno wielkie jezioro, którego głębokość w niektórych miejscach dochodzi do 5 metrów.

Ludność schroniła się w góry. Miasta Lublana i Celje są odcięte od świata.

Powódź wystąpiła tak nagle, że w wielu wsiach dzieci nie mogły powrócić ze szkoły do domu, a także wielu mieszkańcom, obecnym w kościołach na nabożeństwach porannych, została odcięta droga powrotna.

Podniecenie ludności powiększyło się jeszcze wskutek silnych wstrząsów ziemi, jakie odczuwano w nocy.

Powódź rozszerza się w kierunku równiny chorwackiej. Ruch kolejowy na linii Zagrzeb—Susak został wstrzymany.

Poziom wody na rzekach i potokach podnosi się w dalszym ciągu z powodu ustawicznych deszczów.

Droga Młodzieży Ludowa!

Jak wiadomo, wchodzi „Gazeta Grudziądzka” w dniu 1 października w swój 40 rok pracy dla Ludu polskiego. Wydane zostało przez Wydawnictwo nasze hasło: „Za każdy rok pracy 1000 nowych abonentów” — jako dar jubileuszowy dla „Gazety Grudziądzkiej”.

Liczymy na to, że Ty, droga Młodzieży Ludowa, do spełnienia tego zadania przyczynisz się ze wszystkich sił swoich. Mamy nadzieję, że Wy Młodzi, którzy przecież przede wszystkim powinniście chadzać po szlakach świetlnych, którzy myślami powinniście lecieć do słońca i zapalać się do pięknych i wielkich czynów — zapalacie się też do pięknego zadania, jakie Wam stawiamy.

Mamy nadzieję, że zechcecie pokazać najzaciętszym wrogom „Gazety Grudziądzkiej”, jakimi są sanatorzy, żydzi i masoni, a którzy także są najgorszymi wrogami Ludu polskiego — że nie pozwolicie zniszczyć „Gazety Grudziądzkiej” w jej 40-tym roku pracy.

Wierzmy też, że będziecie chcieli pokazać, co Lud polski i Jego dzieci umiają uczynić i jaką potęgę tworzą stanowicie i Wy i Wasi Rodzice w Narodzie.

Gdy się sanacja przekona, że umiecie i chcecie wyżyć swe siły, by w ten sposób stworzyć nową, potężną armję nowych Czytelników „Gazety Grudziądzkiej”, czyli nowych, ideowych bojowników o prawa i rzeczystą wolność Ludu polskiego, wtenczas i sanatorzy bebekowcy wzręczają, że Lud polski, a szczególnie Jego Młodzież, która jest przyszłością Narodu i Państwa, dotychczasowej poniewierki dalej nie scierpi. Otóż dla-

tego głosimy Wam owe hasło, wzywające Was do czynu, hasło: „Za każdy rok pracy „Gazety Grudziądzkiej” — 1000 nowych abonentów!”

Zabierzcie się więc do czynu! Niech każdy choć po jednym nowym abonencie przysporzy „Ga-

zecie Grudziądzkiej”. A pozatem Wy wszyscy, którzy czytacie „Gazetę Grudziądzką”, zachęćcie Młodzież w swej wiosce do tej wielkiej oświatowej pracy! Pokażcie, co jesteście warci!

Wydawnictwo „Gazety Grudziądzkiej”.

Podniosłe uroczystości na Jasnej Górze Ku czci Królowej Jadwigi

W poważnej i pięknej formie w sobotę rozpoczęła Jasna Góra podniosłe uroczystości ku czci królowej Jadwigi. Stały się one punktem kulminacyjnym obchodów, święconych w Krakowie, Warszawie i Poznaniu, a zgromadziły na Jasnej Górze zgórą 100,000 wiernych z całej Polski. Obchód inaugurowany został całonocną adoracją Najświętszego Sakramentu, odprawioną w intencji przyspieszenia aktu beatyfikacji królowej Jadwigi. Początkiem adoracji była procesja eucharystyczna po walach o godz. 7-mej wieczorem. O godz. 6-tej rano adoracja została zamknięta błogosławieństwem, którego udzielił olbrzymim tłumom przeor Jasnej Góry O. Ziemkowski. Po kilku mszach św. nocnych o godz. 5-tej rano w kaplicy Matki Boskiej Częstochowskiej odprawiona została przy odświeżeniu cudownego obrazu prymarja przez ks. bisk. Latuszewskiego obrządku unickiego.

Kulminacyjny punkt uroczystości stanowiła pontyfikalna suma, odprawiona w niedzielę przed Szczytem. Widok to był zaiste imponujący.

Sumę pontyfikalną celebrował osobiście prymas kard. Hlond. Kazanie podczas sumy wygłosił ks. bisk. dr. Lisowski. Bezpośrednio po nabożeństwie

przemówił inicjator uroczystości ku czci królowej Jadwigi dr. Jan Bobrzyński, a następnie delegacje poszczególnych diecezji składały wobec ks. kardynałów i całego episkopatu memorjały w sprawie beatyfikacji królowej Jadwigi.

Na zakończenie ks. metropolita Sa-

Ogólnopolski zjazd kupiectwa

W niedzielę, 24 bm., w Toruniu odbył się zjazd kupiectwa polskiego z całej Polski. Przybyło około 500 delegatów — oraz p. minister przemysłu i handlu, dr. Zarzycki. Przewodniczył prezes zrzeszenia kupiectwa polskiego, p. B. Herse, któremu zjazd ofiarował odznakę

honorową za zasługi, położone dla organizacji polskiego kupiectwa. Uchwalono szereg rezolucyj, między in. w obronie utrzymania stałości polskiej waluty.

Tegoż dnia odbyły się również i obrady kupiectwa pomorskiego.

W Niemczech zaaresztowano cały Kongres uczonych

Na zamku w miejscowości Heidesheim w Wirtembergji (Niemcy) odbywał się zjazd wybitnych niemieckich uczonych socjologów i ekonomistów, którzy obradowali nad obecną sytuacją gospodarczą i

socjalną Niemiec. W obradach brało udział 40 uczonych.

W czasie obrad na salę weszła policja i aresztowała wszystkich uczonych na zjeździe. Osadzeni zostali oni w jednym z obozów koncentracyjnych.

Jako powód aresztowania władze podały, że owych 40 profesorów usiłowało stworzyć organizację, która pod pozorem badania skutków nowego reżimu dążyła do niedozwolonej krytyki i satyrowania praw rządu w Niemczech.

Zawody balonów kulistych

W poniedziałek odbyły się w Jabłonie pod Warszawą zawody balonów kulistych o puchar plk. Wankowicza. Do zawodów stanęło 7 balonów. Po starcie wszystkie balony pędzone wiatrem odleciały w kierunku północno-wschodnim!

Tegoż dnia wieczorem wszystkie balony opadły w rozmaitych miejscowościach powiatu działowskiego.

Wilus opuścił nagle Doorn

Wedle doniesień „Paris Soir”, ekscesarz Wilhelm opuścił niespodziewanie zamek w Doorn. Jego otoczenie zapowiada, że ekscesarz Wilhelm nie ma zamiaru przeniesienia się do Niemiec, a paryskie koła polityczne twierdzą jednak, że nagły wyjazd odbiega znacznie od jego dotychczasowych zwyczajów.

Znowu huragan

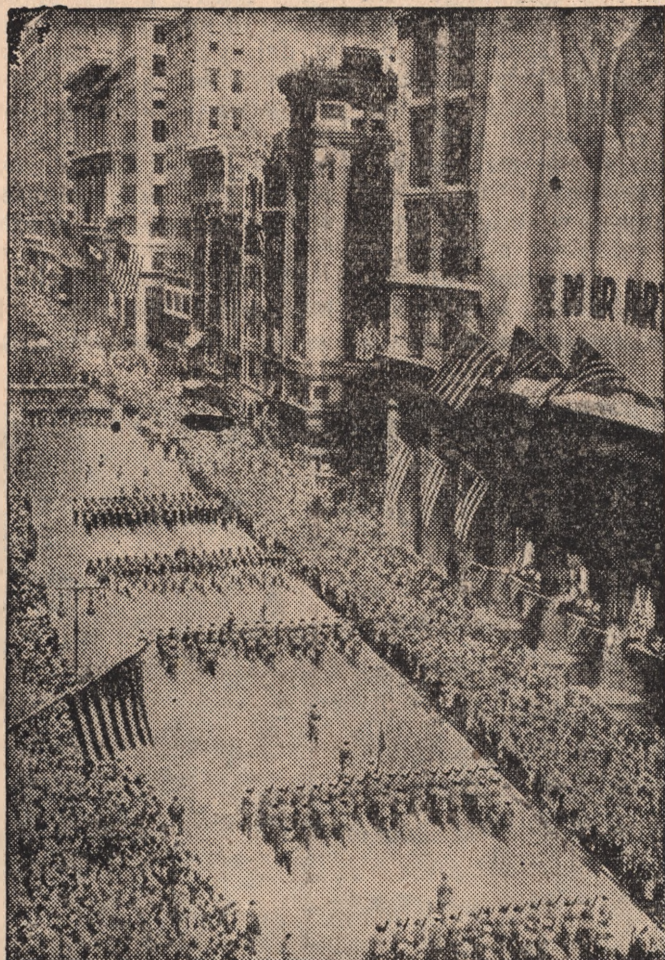
Meksyk i wyspy Antylskie zostały nawiedzone ponownie przez huragan, który dokonał wielkich spustoszeń. — Tysiące osób znajdują się bez dachu nad głową. Połączenia telefoniczne i telegraficzne z Tampico zostały przerwane. Burze, którym towarzyszyły ulewne deszcze spowodowały również znaczne spustoszenia w San Salvador i na wyspie Trynidat.

Kapitalizm przeciw akcji uzdrowienia życia gospodarczego

Z Ameryki nadchodzą niepokojące wieści, wskazujące na to, że akcja podjęta przez prezydenta Roosevelta w kierunku uzdrowienia życia gospodarczego Stanów Zjednoczonych natrafia na bardzo poważne trudności. Wielki przemysł amerykański nie chce się zastosować do poleceń komisji odbudowy gospodarczej. Stanowisko wielkich przemysłowców wywołało silne rozgoryczenie wśród robotników, którzy domagają się zastosowania przewidzianego w planach komisji odbudowy gospodarczej, skrócenia czasu pracy i zwiększenia zarobków. Na tem tle dochodzi do strajków i zaburzeń. Obecnie strajkuje w Stanach Zjednoczonych 100.000 robotników. — W Nowym Jorku samym strajkuje 45.000 robotników. W stanie New Jersey 25.000, w Chicago 10 tysięcy. W zagłębiu naftowym Pensylwanji strajkuje 20.000 robotników.

W ostatniej chwili donoszą również o wybuchu strajku w zagłębiu węglowym, gdzie przystąpiło do strajku 30.000 górników. Lud cały, wszystkie warstwy pracujące popierają dzieło Roosevelta, gdy koła przemysłowe przeciwstawiają mu się z całą stanowczością. Plan, który miał doprowadzić do wyrównania różnic społecznych przyczynił się do większego jeszcze ich pogłębienia. Nigdy jeszcze nie było, — mówią świadkowie naoczni, — takiego nagromadzenia nienawiści klasowych w Ameryce,

jak obecnie. Jest to dla dalszego rozwoju sytuacji Stanów Zjednoczonych moment w najwyższym stopniu niebezpieczny.

Ludność robotnicza Nowego Jorku zademonstrowała olbrzymią manifestacją zaufanie do Roosevelta i jego programu odbudowy gospodarczej. Defilada 250.000 robotników trwała od południa do północy. Hoś widzów, którzy przyglądali się tej manifestacji, obliczają na 2 miliony osób.

